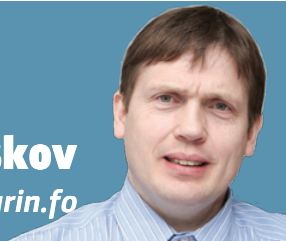

Hugskot og viðmerkingar – send sms til 225000

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eiríkur@sosialurin.fo

MAN FJØLDIN VERA BÝTT?

Tað eru áhugaverð sjónarmið, sum samskiparin í Samtaki legði fyri dagin á aðalfundi hjá Føroya Arbeiðarafelag um vikuskiftið. Sonja Jógvansdóttir vónar ikki, at nakar lágløntur so mikið sum umhugsar at velja nakran í hesi samgonguni inn aftur á ting, tá ið løgtingsval verður aftur.

Hetta eru hørð orð – kanska. Men hetta er í øllum førum aðrir tónar enn tað, sum vit hava hoyrt frá fakfeløgnum, síðan hendan samgongan tók við.

Nógv er broytt í politikki. Kanska er tað tí ikki so lægið, at fyrrverandi javnaðarformaðurin ikki kennir politikkin aftur og skírir Aksel V. Johannesen og Høgna Hoydal fyri

at vera sunnudagsskúladreingir, so lítið sum teir bíta frá sær.

Og rætt hevur hann. Men samlaða fakfelagsrørslan hevur eisini staðið sum ryssa yvir deyðum fyli hesar mánaðirnar, tá samgongan hevur skrykt grundarlagið undan lágløntu fakfelagsfólkunum í ólukkumát. Eitt er skattalættin til tey ríku, annað er pensjónsskattin, sum er framd fyri at figgja skattalættan til tey ríku – og sum nú eisini vísir seg at fara at kosta fakfelagslimunum dyrt, tí pensjónin verður nógv harðari skattað.

Nú kunnu vit hava ymsar áksoðanir um politikk og um fakfelagsviðurskifti. Fakfelagsrørslan hevur mist nógv síðstu árin, og soleiðis

sum politikkurin nú verður ríkin – og soleiðis sum fakfelagsrørslan tillagar seg og góðtekur politikkin, so máar hon alsamt støðið undan sær sjálvari. Og tað kann ikki vera gott út frá einum fakfelagspolitiskum sjónarhorni. Hugsu vit reint kapitalistiskt, so er tað útmerkað við eini veikari og spjaddari fakfelagsrørslu, sum gongur meira upp í at stríðast sín millum heldur enn at standa øksl móti øksl at tryggja vunnin rættindi og at vinna nýggjar sigrar.

Men láglønti løntakararnir vil eftir øllum at døma ikki seta hart móti hørðum. Lágløntu fakfelagslimirnir halda tað vera í lagi, at tey ríku fáa skattalætta, og at tey lágløntu figgja

hann. Marginalskatturin hevur verið ov høgur, og hann skuldi niður. So sjálvandi fór hann meira niður

hjá teimum, sum hava forvunnið meira. So einfaldur er boðskapurin hjá landsstýrinum, og tað halda nógv fakfelagsfólk eftir øllum at døma vera í lagi.

Fakfeløgini liva í so máta upp til niðurstøðuna hjá klummuskrivara okkara, Høgna Djurhuus, sum í gjár fekk móðurmálsvirðislønina, tá hann sigur:

»at fyri tað um fjøldin er býtt, so kunnu politikararnir vera gløggir«.

Fólkafloksmenn hava í øllum førum verið gløggir...

»» **Fakfeløg vilja samstarva við politiskar flokkar**

Tann snildasti vinnur

Í 1906 fingur vit floksbýti á tingi. Stríðið stóð tá ikki um, hvørt vit skuldu hava eina kapitalistiska samfelagsskipan ella kanska eina meira sosialistiska samfelagsskipan ella okkurt har í millum. Føroyingar hava altíð verið ov klókir ella býttir til slíkt. Vit vildu heldur stríðast um sjálvsstýri og samband.

Soleiðis gekk tíðin, og Sambandið var so at siga altíð við yvirlutan. Tað gav at bíta, tá Nina Bang, fyrsti kvinnuligi ráðharri Danarkar, í tjúgunum bað lögtingið ummæla lógaruppskot, sum hevði til endamáls at loyva føroyskari undirvísing í fólkaskúlanum í Føroyum.

Men svárið úr Føroyum var eitt tvørt nei. Tað var ikki móðir Danmark, sum segði nei, men sambandsmenn á tingi.

Onkrar latur hava sjálvsstýris- ella loysingarfólk havt meirilutan á tingi. Men tað gav heldur einki, tí tá vildu danir ikki spæla við. Og tá fólkíð í Føroyum aftur slapp at tala, so vildu tey heldur ikki. Vit upplivdu tað í 1946, og vit upplivdu tað aftur í hesi øldini.

Kortini nýta vit meira enn helmingin av allari politiskari orku – í meira enn 100 ár, at keglast um fullveldi ella samband.

Og nú vilja fakfelagsfólk hava ein felags front við ávísu politiskum flokkum. Vit kunnu gita, at tað er Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi, hugsað verður um. Teir kunnu kanska parast nú, men tað gongur bara ein løta, so fyllir fullveldi meira enn samhaldsfesti, og so er aftur galið.

Vit fara at stríðast soleiðis í nógv ár. Tí vit megna ikki at semjast um eina fólkakvøðu, sum skal gera av, hvussu ríkisrættarligu viðurskiftini skulu vera til dømis næstu 50 árin. Fullveldisvongurin risikerar tað ikki, tí hann tapir.

Men tann sum vinnur, er tann snildasti og gløggasti. Og tann sum hevur verið snildastur og gløggastur síðani lögtingsvalið er Fólkaflokkurin, sum hevur sitið við valdið so at siga uttan slit nú í 16 ár. Tí vinnur hann, meðan Tjóðveldi, fakfelagsrørsla og Javnaðarflokkur liggja, sum tey sjálvi hava reitt.

»» **Kennir lögmaður stýrsskipan?**

POUL MICHELSEN
KJAK Á SÍÐU 24

»» **Amboðsfimleikur undirgrivin?**

ANNI KYSTER
KJAK Á SÍÐU 24

Hava ringt at finna felags stev

Tað er helst ein hvørvisjón, um føroyska fakfelagsrørslan væntar, at Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi fara at samstarva sum ein stórir arbeiðaraflokkur.

Vit kunnu bara hyggja í bakspegilin fyri at kanna, hvussu nógv teir hava samstarvað síðani vit fingur heimastýri í 1948.

Av teimum 24 árunum, Tjóðveldi hevur sitið í samgongu, hevur flokkurin samstarvað við Javnaðarflokkin í 11 ár, meðan hann hevur samstarvað við Fólkaflokkin í 18 ár.

Av teimum 37 árunum, Javnaðarflokkurin hevur sitið í samgongu, hevur hann samstarvað Sambandsflokkin í 23 ár.

Út frá tí sæst, at tað ikki eru júst er samstarv til gagns fyri fakfelagsrørsluni, sum bindir Tjóðveldi og Javnaðarflokkin saman. Nógv størri týðning hevur tað hjá Tjóðveldinum at vinna fullveldi saman við Fólkaflokkinum, og hjá Javnaðarflokkinum at halda ríkisfelagsskapin við

líka saman við Sambandsflokkinum.

So er spurningurin, um vit hava brúk fyri politiskum flokkum?

At Tjóðveldi er farið at tosa um blokkpolitikk kann merkja, at flokkurin ætlar at flyta seg. Spurningurin er so, um tað er ímóti Javnaðarflokkinum ella Fólkaflokkinum. Hann er samtur við báðar, men bara um hvør sítt.

Janaðarflokkurin hevur eisini tosað um blokkpolitikk, men tað er heldur ikki greitt, um flokkurin leggur dent á ríkisrættarligu støðuna saman við Sambandinum, ella um viðurskifti verkamanna saman við Tjóðveldinum.

Í øllum førum hava vit nakrar skitsofrenar flokkar, sum hava ilt við at fóta sær.